

ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา และคณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง ได้พิจารณาการศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา”
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยพะเยา

.....
(ดร.ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัตน์)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษาต่อเนื่อง

พฤษภาคม 2555

The logo of the University of Phayao is a circular emblem. It features a central white stupa (a traditional Thai Buddhist monument) with five lit candles on either side. The emblem is set against a purple background. Below the emblem, the university's name is written in Thai script 'มหาวิทยาลัยพะเยา' and English 'UNIVERSITY OF PHAYAO'.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลือแนะนำเป็นอย่างดี จากดร.ณรงค์ศักดิ์ จันทร์นวล อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้เสียสละเวลาเพื่อให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องเป็นอย่างดี ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการวิซ ชุมชอบ ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงคำวิทยาคม ขอขอบพระคุณรองผู้อำนวยการนพดล สิงห์โตนาท รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน ขอขอบพระคุณคณะคุณครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และขอบคุณนักเรียน โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล และความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณกรมสุขภาพจิต ที่ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณนายแพทย์รังสรรค์ สิทธิชัย Fogarty International Clinical Research Fellow, Child Psychiatry Fellow Associated with Children's Hospital Boston, Harvard Medical School. ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ข้อคิดเห็นในด้านจิตวิทยา การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณคุณนงนุช นงนุช มีทรัพย์ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลดอกคำใต้ ด้านข้อมูลการให้คำปรึกษา เอกสาร ตำราและแก์ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณพรภิมล เพ็ชรกุล นักจิตวิทยาคลินิก โรงพยาบาลพะเยา ที่ให้ความช่วยเหลือแนะนำข้อมูลด้านความฉลาดทางอารมณ์

ขอขอบพระคุณครูอภิญา ศุภการกำจร ครูโรงเรียนปงพัฒนวิทยาคม ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการใช้สถิติในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และบุคคลในครอบครัวทุกคนที่ได้ให้กำลังใจแกผู้วิจัยตลอดมา

คุณประโยชน์และบุญกุศลใดที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือจนประสบความสำเร็จ

เยาวเรศ สุวีรัตน์

ชื่อเรื่อง	ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา
ผู้ศึกษาวิจัย	เยาวเรศ สุรรัตน์
ที่ปรึกษา	ดร.ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยพะเยา, 2555
คำสำคัญ	ความฉลาดทางอารมณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 217 คน จากประชากร 490 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิธีการทางสถิติที่ใช้ประกอบด้วย การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson เพื่อทดสอบสมมุติฐานของการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าสมมุติฐานของการวิจัยได้รับการยอมรับกล่าวคือความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .486

Title THE RELATIONSHIP BETWEEN THE EMOTIONAL INTELLIGENCE AND ACADEMIC ACHIEVEMENT OF MATTAYOMSUEKSA 2 STUDENTS, CHIANG KHAM WITTAYAKH SCHOOL, PHAYAO PROVINCE

Author Yaowaret Sureerat

Advisor Narongsak Chunnual, Ph.D.

Academic Paper Independent Study, M.Ed. in Educational Administration, University of Phayao, 2012.

Keywords Emotional Intelligence, Academic Achievement

ABSTRACT

The purpose of this Independent Study was to study the Relationship between the Emotional Intelligence and Academic Achievement of Mattayomsueksa 2 students Chiang Kham Wittayakhom School Phayao Province. The samples were 217 students in the first semester of 2011 academic year. They were sampled from the students population of 490 students. The research material was a questionnaire which consisted of 2 parts, namely, the respondents' general information and the other one was the Emotional Intelligence Test from Department of Mental Health. The data obtained were analyzed using the Statistical Package Program. The statistical techniques used were frequency and percentage, arithmetic means and standard deviation and the Pearson Product Moment Correlation Coefficient was applied to test the research hypothesis.

The finding of the study revealed that the hypothesis was confirmed. there was significant positive relationship between the Emotional Intelligence and Academic achievement of Mattayomsueksa 2 students at .01 level. The correlation coefficient (r) was .468

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ความฉลาดทางอารมณ์	5
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย	21
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	21
ตัวแปรที่ทำการวิจัย	21
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
การวิเคราะห์ข้อมูล	26
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	27
ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	28
ตอนที่ 3 ความฉลาดทางอารมณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	28
ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัย	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทสรุป	36
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	36
สมมุติฐานของการวิจัย.....	36
วิธีดำเนินการวิจัย	36
สรุปผลการวิจัย	36
อภิปรายผลการวิจัย.....	38
ข้อเสนอแนะ	40
บรรณานุกรม.....	41
ภาคผนวก	45
ประวัติผู้วิจัย.....	52

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามเพศ	27
2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียน จำแนกตามอายุ	27
3 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	28
4 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความฉลาด ทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 217 คน.....	28
5 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความฉลาด ทางอารมณ์ของนักเรียนชาย จำนวน 108 คน	29
6 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความฉลาด ทางอารมณ์ของนักเรียนหญิง จำนวน 109 คน	30
7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 217 คน.....	32
8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนชาย จำนวน 108 คน	33
9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนหญิง จำนวน 109 คน.....	34

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	20
---	-------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน ความผันผวนทางสังคมและเศรษฐกิจ การเมือง สื่อ เทคโนโลยี รวมทั้งวิทยาการใหม่ ๆ ที่ถาโถมเข้ามานำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ที่บุคคลทุกเพศทุกวัยต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้สังคมเปลี่ยนไปเข้าสู่สังคมที่มี การแข่งขันกันตลอดเวลา เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) และสังคมแห่งการศึกษาตลอดชีวิต (Life Long Education) ดังนั้นการจัดการศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจึงต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการหลากหลาย มีความยืดหยุ่น คล่องตัว ตอบสนองความต้องการและศักยภาพของคน ชุมชน ใช้แหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นมากขึ้น เน้นประโยชน์นักเรียนเป็นหลัก ตามแนวคิดการบริหารสถานศึกษาในรูปแบบผู้บริหารจัดการสมัยใหม่ (Modern Management Concepts) ต้องเป็นผู้ที่เก่งคิด เก่งคน เก่งงาน เก่งคุณธรรม โดยเฉพาะด้านเก่งคน (Human Skills) ผู้บริหารต้องมีทักษะการทำงานกับคน และมีความฉลาดทางอารมณ์ การบริหารการศึกษาสมัยใหม่ได้หันมาสนใจศึกษาโดยให้ความสำคัญพฤติกรรมของคนองค์การมากขึ้น เพราะคนเป็นทรัพยากรส่วนหนึ่งขององค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารและการจัดการสถานศึกษาที่ใช้รูปแบบโรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management: SBM) เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการบริหารโดยคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน มีส่วนร่วมบริหารจัดการซึ่งล้วนต้องเกี่ยวข้องกับคน ในด้านการจัดการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข คนดีคือมีการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจดีและพฤติกรรมดี มีวินัยต่อตนเองและสังคม มีจิตใจเป็นประชาชนไทย มีจิตใจดีงาม มีคุณธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม เป็นคนเก่งคือเป็นคนรอบรู้ มีความสามารถพิเศษ คิดอย่างสร้างสรรค์ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ เก่งทั้งเป็นผู้นำและผู้ตาม รู้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ทันเทคโนโลยี รู้จักตนเอง แก้ปัญหาเป็น กล้าแสดงออก เป็นคนมีความสุขคือมีร่างกายแข็งแรง จิตใจแจ่มใส เข้มแข็ง มีความสุขในการเรียนรู้และทำงาน มีความรักต่อทุกสิ่ง มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นที่รักใคร่ชอบพอของคนอื่น ปลอดภัยจากหนี้ และอบายมุข (ธีระ รุญเจริญ, 2549)

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถอีกส่วนหนึ่งของคนที่เกี่ยวข้องกับ การรับรู้ และเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของตนเอง และนำเอาพลังแห่งอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้นมาใช้ให้

เป็นประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดการพัฒนาในด้านต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยการตระหนักรู้ตนเองและอารมณ์ของตนเองสามารถจัดการบริหารอารมณ์ของตนเองอย่างเหมาะสมสามารถเข้าใจให้กำลังใจตนเองได้รับรู้ เข้าใจ ความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่นในลักษณะใจเขาใจเรา มีทักษะในการพัฒนาสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น (ทศพร ประเสริฐสุข, 2542) ความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นตัวผลักดันให้คนเราประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง Glemen (1995) และนักจิตวิทยาหลายท่านเห็นพ้องกันว่า เซอร์ปัญญามีส่วนสนับสนุนให้การทำงานหรือการเรียนประสบความสำเร็จเพียงแค่อ้อยละ 20 ส่วนที่เหลือร้อยละ 80 มาจากปัจจัยอื่นรวมกับปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงนั้น แสดงออกโดยเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี สามารถสร้างสัมพันธ์กับคนอื่น และรักษาสัมพันธภาพไว้ได้ยืนยาว รู้จักจัดการกับปัญหา สามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างดี (ปณิธิ พลนรินทร์, 2545) เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์มักจะเป็นผู้เรียนรู้ได้ดีทั้งนี้จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูมาเป็นอย่างดี จนเขาเกิดความเข้าใจและรู้จักตนเองดี สามารถจัดการกับตนเองได้ รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถเข้าใจและรู้จักตนเองดีสามารถจัดการกับตนเองได้ สามารถแก้ไขความขัดแย้งทางจิตใจของตนเองและของผู้อื่นได้ดี (ชนิกา ตูจินดา, 2541) การที่เด็กจะเรียนดี มีอนาคตที่ดี นอกจากความสามารถทางวิชาการแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยอื่น ๆ อีกมาก โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ที่มอมเมาจนทำให้เด็กบางส่วนต้องเสียโอกาสทางการศึกษาอย่างน่าเสียดาย ซึ่งสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้มีสาเหตุจากความอ่อนแอทางปัญญาแต่อย่างใด โดยแท้จริงแล้วมีสาเหตุมาจากความอ่อนแอทางอารมณ์ ที่เด็กไม่สามารถรู้เท่าทันและไม่สามารจัดการกับอารมณ์และความรู้สึกของตนเองรวมถึงผู้อื่น ๆ ได้ ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่บุคคลควรจะมีหรือพัฒนาให้มากขึ้น เพื่อชีวิตการทำงานทั้งในปัจจุบันและในอนาคต เนื่องจากโลกการทำงานและการศึกษาในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงมากเมื่อเทียบกับแต่ก่อน จึงจำเป็นอย่างยิ่งควรจะต้องมีการศึกษาส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในปัจจุบัน (กรมสุขภาพจิต, 2543)

โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวน 2,542 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 มีนาคม 2554) มีครูผู้สอนจำนวน 120 คน และบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 25 คน การบริหารโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม มีโครงสร้างการบริหาร โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มงานต่าง ๆ 7 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงาน

อำนวยการ กลุ่มงานบริหารวิชาการ กลุ่มงานกิจการนักเรียน กลุ่มงานส่งเสริม กลุ่มงานนโยบาย และแผนงาน กลุ่มงานกิจกรรมพัฒนานักเรียน กลุ่มงานเทคโนโลยีและสารสนเทศ จัดเป็น โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษประจำจังหวัดพะเยา

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนและ ครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในปี การศึกษา 2554 โรงเรียนได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่รองหัวหน้าระดับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีหน้าที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนได้มี นโยบายในด้านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน โดยได้มอบหมายให้ครูที่ปรึกษา เก็บข้อมูลความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนเป็นประจำทุกปีการศึกษา แต่จากการปฏิบัติ พบว่าหลังจากเก็บข้อมูล ตามแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต ยังไม่มีการนำข้อมูลที่ได้มาใช้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งด้านการบริหารจัดการงาน ช่วยเหลือนักเรียนด้านการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ยังไม่มีแผนงานโครงการมารองรับ การพัฒนาอย่างชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเห็นความสำคัญที่จะศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เพื่อที่จะนำผลจาก การศึกษาไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ การพัฒนาและส่งเสริมความฉลาดทาง อารมณ์ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และขยายผลระดับโรงเรียนต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

สมมติฐานของการวิจัย

ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน

ขอบเขตพื้นที่

สถานที่ทำการวิจัยครั้งนี้คือ โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา จำนวน 490 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความสัมพันธ์** หมายถึง การที่ตัวแปร 2 ตัวแปร มีความเกี่ยวข้องกัน ความสัมพันธ์ทางบวก หมายถึง การที่ค่าของตัวแปรที่ 1 เพิ่มขึ้น ค่าของตัวแปรที่ 2 จะเพิ่มตาม หรือถ้าค่าของตัวแปรที่ 1 ลดลง ค่าของตัวแปรที่ 2 จะลดลงตาม ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรจะมีค่ามากน้อยเพียงใด จะดูจากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งจะมีค่าระหว่าง 0-1

2. **ความฉลาดทางอารมณ์** หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ความฉลาดทางอารมณ์มีองค์ประกอบ 3 ด้านใหญ่ ได้แก่ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข โดยด้านดี แยกออกเป็น ด้านควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ด้านเห็นใจผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านเก่ง แยกออกเป็นด้านรู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง ด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ด้านมีความสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น และด้านสุขแยกออกเป็น ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านพึงพอใจในชีวิต ด้านมีความสุขทางจิตใจ การประเมินความฉลาดทางอารมณ์ได้ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต (2543)

3. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง คะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

2. ได้แนวทางการบริหารเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.1 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.2 ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.3 ประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.4 การประเมินความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.5 ลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง
 - 1.6 เทคนิคการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2 ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความฉลาดทางอารมณ์

1. ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

นางพะงา ลี้มสุวรรณ (2542) ให้ความหมายว่าความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของคนด้านอารมณ์ จิตใจ และยังรวมถึงทักษะการเข้าสังคม

พระราชวรภุมณี (ประยูร ธรรมจิตฺโต, 2545) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง การใช้ปัญญากำกับอารมณ์ที่ออกมา ให้มีเหตุผล เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาในแต่ละสถานการณ์ โดยถือว่า อารมณ์หรือความรู้สึกนั้นเป็นพลังให้เกิดความประพฤติ ซึ่งถ้าพลังขาดปัญญากำกับก็เป็นพลังบอด ปัญญาจึงเป็นตัวที่จะกำกับชีวิตของเราให้การแสดงออกเป็นไปในทางถูกต้อง ซึ่งถ้าพิจารณาในความหมายนี้ ทั้งความสามารถทางเชาวน์ปัญญา และความสามารถทางอารมณ์มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน

อดุลย์ ปัญญา (2546) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ ความฉลาดทางเชาวน์ปัญญาการคิด การใช้เหตุผล การคำนวณการเชื่อมโยง เป็นศักยภาพทางสมองที่ติดตัวมาแต่กำเนิดเปลี่ยนแปลงแก้ไข สามารถวัดออกมาเป็นตัวเลขได้แน่นอน ส่วนความฉลาดทาง

อารมณ์ เป็นความสามารถในการรับรู้ และเข้าใจอารมณ์ทั้งของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนจนสามารถปรับหรือควบคุมได้อย่างเหมาะสมกับสภาวะการณ์ เป็นศักยภาพทางสมองเหมือนกัน แต่สามารถปรับเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาให้ดีขึ้นได้ ไม่สามารถระบุชี้ออกเป็นค่าสัดส่วนตัวเลขได้ แต่อย่างไรก็ตามสติปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ก็มีความสัมพันธ์กัน

ความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต (2543) ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถทางอารมณ์ที่จะช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข

ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ของกรมสุขภาพจิต มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข ดังต่อไปนี้

1. ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วยความสามารถต่อไปนี้

1.1 ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.1.1 รู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.1.2 ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้

1.1.3 แสดงออกอย่างเหมาะสม

1.2 เห็นใจผู้อื่น

1.2.1 ใส่ใจผู้อื่น

1.2.2 เข้าใจและยอมรับผู้อื่น

1.2.3 แสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

1.3 ความรับผิดชอบ

1.3.1 รู้จักให้/รู้จักรับ

1.3.2 รับผิดชอบ/ให้อภัย

1.3.3 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2. เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดีกับผู้อื่น ประกอบด้วยความสามารถ ดังต่อไปนี้

2.1 รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง

2.1.1 รู้ศักยภาพของตนเอง

2.1.2 สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้

2.1.3 มีความมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมาย

2.2 การตัดสินใจและแก้ปัญหา

- 2.2.1 รับรู้และเข้าใจปัญหา
- 2.2.2 มีขั้นตอนในการแก้ปัญหา
- 2.2.3 มีความยืดหยุ่น
- 2.3 มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น
 - 2.3.1 สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น
 - 2.3.2 กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
 - 2.3.3 แสดงความคิดเห็นขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์
- 3. สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีสุข ประกอบด้วย
 - 3.1 ความภูมิใจตนเอง
 - 3.1.1 เห็นคุณค่าในตนเอง
 - 3.1.2 เชื่อมั่นในตนเอง
 - 3.2 พึงพอใจในชีวิต
 - 3.2.1 มองโลกในแง่ดี
 - 3.2.2 มีอารมณ์ขัน
 - 3.2.3 พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
 - 3.3 มีความสงบทางใจ
 - 3.3.1 มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข
 - 3.3.2 รู้จักผ่อนคลาย
 - 3.3.3 มีความสงบทางจิตใจ

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง รับรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ และแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์ และมีความสุข

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต (2543)

2. ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์หรือความสามารถทางอารมณ์ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของบุคคลแต่ละคน เพราะผู้มี E.Q. จะเป็นผู้รู้จักใช้ความคิดเกี่ยวกับอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ได้อย่างดี ทำให้ผู้อื่นเป็นสุข ตนเองสบายใจ “Look good and feel good” ทั้งสองฝ่าย ความฉลาดทางอารมณ์เป็นเรื่องของการศึกษาทำความเข้าใจ

เข้าใจตน (Insight) การมองเข้าไปในตนก่อนทำความเข้าใจผู้อื่น เมื่อเข้าใจตน เข้าใจคนอื่นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จึงเป็นการมุ่งใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ อย่างสูงสุด ชีวิตครอบครัวก็จะเป็นสุขด้วยความเข้าใจกัน (วีระวัฒน์ ปันนิตามัย, 2542)

ความฉลาดทางอารมณ์ก็คือการเรียนรู้ที่จะขับเคลื่อนชีวิตให้ก้าวเดินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ปรารถนาได้อย่างปลอดภัย และมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่นที่ใช้ถนนร่วมกัน เพราะชีวิตมนุษย์ดำเนินไปภายใต้อิทธิพลของอารมณ์และความรู้สึก ดังกล่าวที่ว่า “จิตเป็นนายกายเป็นปาว” หรือ “ทุกข์สุขอยู่ที่ใจ” การกระทำหลายครั้งในชีวิตของเรา จึงมีที่มาจากภาวะของอารมณ์มากกว่าเรื่องเหตุผลเพียงอย่างเดียว (กรมสุขภาพจิต, 2543)

สรุปว่าความฉลาดทางอารมณ์นั้นไม่เพียงแต่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวันของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เนื่องจากการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นต้องรู้จักการควบคุมตนเอง มีมนุษย์สัมพันธ์รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น จึงสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

3. ประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542) ได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้หลักการของความฉลาดทางอารมณ์เข้าสู่ชีวิตประจำวันดังนี้

1. พัฒนาการด้านอารมณ์บุคลิกภาพของเด็ก

ความฉลาดทางอารมณ์มีบทบาทในการกำหนดบุคลิกภาพที่ปรารถนา สร้างวุฒิภาวะทางอารมณ์ สร้างความสามารถในการปรับตัวในการแก้ไขปัญหาความเครียดและแรงกดดันของชีวิตในภาวะการแข่งขันได้ดี

2. การสื่อสาร การแสดงความรู้สึกอารมณ์ของตน

สามารถทำได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ เข้าอกเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะรู้จักยิ้มได้ แม้ในใจรู้สึกเศร้า รับฟังปัญหาของผู้อื่นได้อย่างตั้งอกตั้งใจ ไม่รู้สึกแปลกแยกจากเพื่อนมนุษย์จากธรรมชาติ และจากชีวิตของตนเอง

3. การปฏิบัติงาน

ความฉลาดทางอารมณ์เกื้อหนุนการยอมรับ ความคิดริเริ่ม ก่อให้เกิดการสร้างผลิตผลที่สนองเป้าหมาย ลดการลา ขาดงานหรือย้ายงาน เนื่องจากข้อแย้งระหว่างบุคคล ลดลง เสริมสร้างการทำงานที่มีประสานสัมพันธ์กันมากขึ้น การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี ทำให้เราเคารพรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เอาใจเขามาใส่ใจเราได้มากขึ้น มีความสามารถปรับตัว ปรับใจ รับกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี

4. การให้บริการ

ความฉลาดทางอารมณ์ ก่อให้เกิดการทำความรู้จักลูกค้า รับฟังความต้องการของลูกค้า แต่ตอบสนองได้ดี สร้างความจงรักภักดีในการใช้สินค้าและบริการของหน่วยงาน

5. การบริหารจัดการ

ความฉลาดทางอารมณ์ ช่วยส่งเสริมอัจฉริยภาพของความเป็นผู้นำที่มีศิลปะการรู้จักใช้ครองใจคนได้ เปิดโอกาสให้ผู้บริหารได้เรียนรู้และพัฒนาตน สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ทำให้สิ่งที่ตนต้องการได้สำเร็จ งานก็ได้ผล คนก็เป็นสุข เกิดความรักงาน องค์การ จงรักภักดีมากขึ้น ผู้นำผู้บริหารที่มีความฉลาดทางอารมณ์ดี จะเป็นผู้ที่คำพูดและการกระทำตรงกัน มิใช่พูดอย่างหนึ่ง แล้วทำอีกอย่างหนึ่งที่มีให้พบเห็นกันอย่างตาสว่างสิ้นทั่วไป ผู้นำที่มีความฉลาดทางอารมณ์มักกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ถูกกาลเทศะ

6. การเข้าใจชีวิตของตนเองและผู้อื่น

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นเรื่องของการศึกษาทำความเข้าใจตน (Insight) การมองเข้าไปในตนก่อนทำความเข้าใจผู้อื่น เมื่อเข้าใจตน เข้าใจคนอื่นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จึงเป็นการมุ่งใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ อย่างสูงสุด ชีวิตครอบครัวก็จะเป็นสุขด้วยความเข้าใจกัน

พัชรินทร์ ไชยวงศ์ (2545) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อความรักและครอบครัว

ความฉลาดทางอารมณ์ทำให้บุคคลมีความรักความเข้าใจ และยอมรับข้อบกพร่องของผู้อื่น รู้ธรรมชาติ สนใจ และเข้าใจในความกังวล สามารถรับรู้และสามารถตอบสนองความต้องการของคนในครอบครัวได้ดี ความฉลาดทางอารมณ์จึงมีผลอย่างมีต่อความสงบสุขในบ้านหรือในชีวิตคู่ ลดปัญหาความแตกแยก หย่าร้าง

2. ประโยชน์ต่อการทำงาน

ความฉลาดทางอารมณ์ทำให้เข้าใจมนุษย์ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี มีความสุขในการทำงาน สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นคนมีเหตุผล รู้จักอดทนอดกลั้น ไม่ดูว่าคนอื่นที่ต่อกรประสบความสำเร็จในการทำงาน จึงจำเป็นที่จะต้องฉลาดรู้ทั้งเรื่องการทำงานและคนทำงาน มีการรับรู้และแสดงอารมณ์ทั้งต่อตนเองและเพื่อร่วมงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนมีการเรียนรู้ เข้าใจสามารถควบคุมอารมณ์และความรู้สึกที่ได้รับ

3. ประโยชน์ต่อการศึกษา

ความฉลาดทางอารมณ์ทำให้มีความเป็นประชาธิปไตยในการเรียน มีความอิสระในการแสดงความคิด มีความเคารพในกันและกัน เรียนรู้อารมณ์ เข้าใจความรู้สึกอารมณ์ของ

ตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีผลต่อการเรียน ดังเช่นงานวิจัยของจอห์น กอตต์แมน นักจิตวิทยา เคยศึกษาถึงผลการสอนทักษะความฉลาดทางอารมณ์ต่อการเรียนของเด็ก รวบรวมข้อมูลจาก 56 ครอบครัว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 แล้วติดตามผลอยู่หลายปี ปรากฏว่าในกลุ่มที่พ่อแม่เลี้ยงลูกแบบเน้นทักษะทางอารมณ์เด็กจะมีผลการเรียนดีกว่า ถึงแม้ว่าจะมีระดับไอคิวใกล้เคียงกันก็ตาม ที่สำคัญเด็กในกลุ่มดังกล่าว ยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ ครู และเพื่อน ๆ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ปรับตัวกับปัญหาความขัดแย้ง ความโกรธ ความเครียด ได้ดีและมีความสุขในการดำเนินชีวิต

4. ประโยชน์ต่อตนเอง

ทำให้มีความมุ่งมั่น มีความตั้งใจ มีเป้าหมาย ช่วยให้ตนเองมีความสามารถ มุมานะพยายาม เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ มีความหวังในชีวิต มีวิธีคิดเชิงบวกในแง่ดี ยืดหยุ่นกับปัญหา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น บอกความต้องการของตนเองได้ ปัจจุบัน นักวิจัย ต่างยืนยันว่าเชาวน์ปัญญามีส่วนเกี่ยวข้องต่อความสำเร็จในชีวิต เช่น การเรียนหรือการทำงาน เพียง 20 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ที่เหลือเป็นปัจจัยด้านอื่น ๆ ซึ่งรวมทั้งความฉลาดทางอารมณ์

สรุปการเรียนรู้เรื่องความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิตให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างสร้างสรรค์และมีความสุขทั้งทางด้านความรักและครอบครัว การทำงาน การศึกษาและเป็นประโยชน์ต่อตนเอง

4. การประเมินความฉลาดทางอารมณ์

โดยหลักการแล้วสามารถประเมินได้ 2 นัยใหญ่ ๆ คือ จากการใช้เครื่องมือที่เป็นปรนัย อาทิ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบประเมิน และการให้รายงานหรือแสดงความรู้สึก โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต การรายงานตนเองโดยการเขียนบันทึก การรายงานความรู้สึก จากสิ่งเร้าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ภาพเขียน คำคุณศัพท์ เสียงเพลง การแสดงออกในสถานการณ์ สวมบทบาท แต่ละแนวทางให้ผลการประเมินที่มีความเชื่อถือได้ และความเที่ยงตรงแตกต่างกัน ไป วีระวัฒน์ ปันนิตมัย (2542) การใช้เครื่องมือในการประเมินความฉลาดทางอารมณ์นั้น ต้องดูเรื่องความสอดคล้องทางวัฒนธรรมด้วย แนวทางการประเมินนั้นทำได้หลายทาง แล้วแต่ความเหมาะสมและประโยชน์สูงสุดที่เกิด ตัวอย่างเช่น (อ้างอิงใน ปณิธิ พลนิรันดร์, 2545)

1. การประเมินด้านแรงจูงใจภายในบุคคล

เพื่อประเมินแรงจูงใจที่ผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเมื่อเกิดความรู้สึกโดยมีสิ่งกระตุ้นความรู้สึกนึกคิด เช่น การให้เขียนเรียงความ การตอบข้อความให้สมบูรณ์ การเขียนบันทึกประจำวัน การให้เล่าเหตุการณ์ที่ฝังใจหรือที่เคยประสบมาโดยเขียนเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความรู้สึก 3 ประการ คือ ดีใจ โสงใจ เสียใจ การประเมินแบบนี้ต้องใช้ผู้ที่มี

ประสบการณ์มีความเชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมศาสตร์ และด้านความฉลาดทางอารมณ์เป็น
อย่างสูง

2. การใช้เทคนิคเหตุการณ์

เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมเชิงคุณภาพ โดยให้ผู้เล่าบรรยายหรือเขียนเล่า
เหตุการณ์ที่บ่งชี้ถึงความคิด รู้สึก และการแสดงออกที่เกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ในระดับ
ต่าง ๆ แล้วให้เลือกเรียงลำดับพฤติกรรมที่ผู้ตอบเคยปฏิบัติ หรือมีความตั้งใจจะปฏิบัติ

3. สถานการณ์จำลอง

เป็นการกำหนดเหตุการณ์ขึ้น ให้มีความสมจริงใกล้เคียงเหตุการณ์ที่เป็นสิ่งเร้า
เพื่อกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความรู้สึก และภาวะอารมณ์ต่าง ๆ ของตน
ออกมาโดยไม่ได้แก้งปฏิบัติได้ สถานการณ์จำลองนี้อาจมีการกำหนดระดับความยาก หรือ
บทบาทให้แก่ผู้ปฏิบัติด้วย ข้อดีของสถานการณ์จำลอง คือ เป็นการกระตุ้นหรือดึงพฤติกรรม
ภาวะทางอารมณ์ที่เราอาจมุ่งมองหาจากผู้ถูกประเมิน ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้ถูก
ประเมินได้แสดงความเป็นตนตามธรรมชาติ วิธีนี้นิยมใช้กันมาก ถือเป็นกิจกรรมสำคัญของการ
ประเมินบุคคลด้วยวิธี Assessment Centers

4. การสัมภาษณ์ในเชิงลึก

เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง มีความยืดหยุ่น ให้อิสระแก่ผู้รับการ
สัมภาษณ์ เป็นฝ่ายเริ่มการสนทนาในประเด็นต่างๆเกี่ยวกับตนเอง ทั้งในด้านความสำเร็จและ
ความล้มเหลว ความเสียใจ เป้าหมายของการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ข้อมูลเชิงพฤติกรรมใน
แง่มุมต่าง ๆ ของผู้เข้ารับการสัมภาษณ์ว่า ในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดง
พฤติกรรมอารมณ์ และมีความรู้สึกใบบ้าง สาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวใน
การเรียน การทำงาน ปกติแล้วการให้สัมภาษณ์เชิงลึกจะใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง ถึง 2
ชั่วโมง และเป็น การสัมภาษณ์แบบหนึ่งต่อหนึ่ง ในการคัดเลือกบุคคลเข้าสู่ตำแหน่ง จะใช้ข้อมูล
ดังกล่าวจำแนกผู้สมัครว่าคนไหนมีแนวโน้มจะเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ดีหรือดีกว่าเดิม

5. แบบทดสอบที่มีความหมายเป็นปรนัยการให้รายงานตัวเองและแบบวัดเชิงอัตวิสัย

วิธีเหล่านี้เป็นที่นิยมมาก เพราะสร้างง่าย มีฐานของการเปรียบเทียบศึกษา
พัฒนาในแนวทางที่มีการทำอยู่แล้ว ใช้ได้กับผู้ทดสอบจำนวนมาก ไม่แพง ง่ายต่อการดำเนินการ
และแปลผล ส่วนใหญ่เป็นแบบวัดที่ให้รายงานตนเอง มีตัวอย่างหลายแบบทดสอบ ในประเทศ
ไทยกรมสุขภาพจิตได้สร้างแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่เป็นแบบรายงานตนเอง
ประกอบด้วย คำถาม 52 ข้อ

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต

5. ลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง

Daniel Goleman (1980, อ้างอิงจาก กรมสุขภาพจิต, 2543) กล่าวว่า คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
2. มีการตัดสินใจที่ดี
3. ควบคุมอารมณ์ตนเองได้
4. มีความอดทนอดกลั้น
5. ไม่หุนหันพลันแล่น
6. ไม่ปล่อยให้ความเครียดท่วมทับจนทำอะไรไม่ถูก
7. เข้าใจจิตใจผู้อื่น
8. เข้าใจสถานการณ์ทางสังคม
9. ไม่ย่อท้อหรือยอมแพ้ง่าย
10. สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้
11. ทนความผิดหวังได้

Steve Hein (1999, อ้างอิงจาก วีระวัฒน์ ปันนิตมัย, 2543) ได้ให้รายการลักษณะที่บ่งชี้ถึงความเป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงดังนี้

1. แสดงความรู้สึกออกมาได้ชัดเจน ตรงไปตรงมา
2. ไม่ถูกครอบงำโดยความรู้สึกในทางลบต่าง ๆ
3. สามารถอ่านภาษาท่าทางในการสื่อสารได้ดี
4. ชีวิตผานจากเหตุผล ความเห็นจริง ตรรกะ ความรู้สึกและสามัญสำนึกอย่าง

ได้คุณ

5. พึ่งพาตนเองได้ มีความเป็นอิสระด้านการใช้เหตุผลทางจริยธรรม
6. สร้างแรงจูงใจที่ดีให้เกิดภายในตนได้
7. สามารถนำภาวะอารมณ์ของตนกลับคืนสู่ภาวะปกติได้
8. มองโลกในแง่ดี ไม่ยอมแพ้กับอุปสรรคหรือปัญหา
9. สนใจและให้ความสำคัญกับความรู้สึกของผู้อื่น
10. ไม่ถูกครอบงำโดยความกลัวหรือความวิตกกังวล
11. สามารถระบุนิสัย/ภาวะอารมณ์ทางลบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองใน

ขณะนั้นได้

12. รู้ลึกเป็นธรรมชาติเมื่อพูดเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ
 13. ชีวิตไม่ถูกชี้นำโดยอำนาจ ความร่ำรวย เกียรติยศ ตักดีศรี ตำแหน่งชื่อเสียง หรือ การได้รับการยอมรับ
 14. กล้าเผยความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมา ไม่พยายามสอดแทรกความคิดไว้ในความรู้สึกของตน
 15. มองหาแง่มุมที่ดีจากภาวะอารมณ์ในทางลบ หรือในสถานการณ์อันเลวร้าย
 16. แยกแยะสิ่งที่เป็นความคิดออกจากความรู้สึกได้
- วิระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542) กล่าวว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ดีมีลักษณะดังนี้
1. รู้จักตนเองรู้เท่าทันภาวะอารมณ์ของตนเอง รู้จุดเด่นจุดด้อยในความเป็นตัวของตัวเอง
 2. ควบคุมอารมณ์ ความรู้สึก การแสดงออกของตนเองได้ให้ถูกกับกาลเทศะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี
 3. สามารถสร้างแรงจูงใจที่ดีแก่ตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความคิดริเริ่ม ไม่ย่อท้อหรือท้อถอยง่าย
 4. แสดงความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ตระหนักรู้ในความรู้สึก ความต้องการของผู้อื่นได้ดี สร้างและรักษาสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นได้
 5. ทักษะทางสังคมที่ดี ทั้งนี้เป็นผลมาจากพัฒนาการในขั้นแรกๆที่ทำให้ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี มีมารยาท มีอารมณ์ขัน สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีไหวพริบสร้างความร่วมมือร่วมใจจากคนหลาย ๆ ฝ่ายได้
- ทศพร ประเสริฐสุข (2542) ได้สรุปว่า บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง มักจะเป็นคนดีและมีลักษณะดังต่อไปนี้
1. มีความเข้าใจตนเองได้ดี รู้ทันอารมณ์ของตนเอง รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง มีความสามารถในการควบคุม จัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ มีเป้าหมายของชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
 2. ความเข้าใจผู้อื่น สามารถเอาใจเขามาใส่ใจเรา และสามารถแสดงอารมณ์ต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม
 3. มีความสามารถในการแก้ไขข้อขัดแย้งได้ดี ขจัดความเครียดที่จะเป็นอุปสรรคต่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ดี

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2542) กล่าวไว้ว่า บุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง จะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. รู้จักเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้จุดเด่น จุดด้อยของตนเอง สามารถควบคุมจัดการและแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีสติสามารถรับรู้และตระหนักรู้ได้ว่า ขณะนี้กำลังทำอะไร รู้สึกอย่างไร ตลอดจนสามารถรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม
2. มีพลังใจ มีแรงบันดาลใจที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายในชีวิต
3. สามารถอดทนอดกลั้นต่อสภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถเผชิญปัญหาต่อสภาพแวดล้อมต่างๆที่ทำให้เกิดความเครียดได้อย่างเหมาะสม
4. มีความยืดหยุ่น ไม่ยึดมั่น ถือมั่นจนทำให้ปรับตัวไม่ได้
5. มีความสามารถที่จะควบคุมตัวเอง
6. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
7. มีความสัมพันธ์ภาพที่บ่งบอกถึงความไว้วางใจผู้อื่น มีความจริงใจและซื่อสัตย์
8. มีความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์
9. มองโลกในแง่ดี

กรมสุขภาพจิต (2545) กล่าวว่า ลักษณะนิสัย 10 ประการของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงมีดังนี้

1. รับรู้อารมณ์ของตนเองมากกว่าจะกล่าวโทษผู้อื่นหรือสถานการณ์
 2. สามารถแยกแยะระหว่างความคิดและความรู้สึกได้
 3. มีความรับผิดชอบต่อความรู้สึกของตนเอง ไม่โทษโน่น โทษนี่
 4. รู้จักใช้ความรู้สึกเพื่อช่วยในการตัดสินใจ
 5. นับถือในความรู้สึกของผู้อื่น
 6. เมื่อถูกกระตุ้นในโกรธ จะสามารถควบคุมจิตใจไม่ให้โกรธได้
 7. เข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และยอมรับในความรู้สึกของผู้อื่น
 8. รู้จักฝึกหาคคุณค่าในทางบวกจากอารมณ์ในทางลบ
 9. ไม่ชอบแนะนำ สั่ง ควบคุม วิพากษ์วิจารณ์ ตัดสินหรือสั่งสอนผู้อื่น
 10. หลีกเลี่ยงการปะทะอารมณ์กับคนที่ไม่ยอมรับหรือไม่เคารพความรู้สึกของผู้อื่น
- จากการศึกษาข้างต้นสรุปลักษณะของคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ได้ดังนี้
1. เอาใจเขามาใส่ใจเรา
 2. เป็นคนรู้จักให้อภัย
 3. เป็นคนคิดในแง่บวก

4. เป็นคนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล
5. มีการสื่อสารมีลักษณะปิยวาจา
6. เห็นคุณค่าตนเองและคุณค่าของผู้อื่น
7. เป็นคนมีน้ำใจ และแบ่งปันให้กับผู้อื่น
8. เป็นผู้นำและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
9. พร้อมที่จะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตนเองเสมอ
10. ควบคุมและบริหารจัดการอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

6. เทคนิคการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

เทคนิคการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สำหรับตนเอง (กรมสุขภาพจิต, 2546)

1. รู้ตัว รู้ตน หมายถึง การรู้ความเป็นไปได้ของตน รวมทั้งความพร้อมในด้านต่าง ๆ รู้ทั้งจุดเด่นและจุดด้อย รู้เท่าทันอารมณ์ รู้สาเหตุที่ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกนั้น ๆ รู้ว่าผลที่จะตามมาเป็นอย่างไร ประเมินความสามารถตนเองได้ความเป็นจริงและนำมาใช้ได้เหมาะสม
2. รู้ตน รู้ควร หมายถึง ความสามารถในการจัดการกับความรูสึกของตนเอง เช่น จัดการกับความโกรธ ความไม่พอใจ ความหงุดหงิดได้ สามารถควบคุมตนเองให้ทำในสิ่งที่ถูกที่ควรได้ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ใจกว้างสามารถรับฟังความคิดเห็นและข้อมูลใหม่ ๆ ตลอดจนปรับตัวต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้
3. รู้สร้างกำลังใจ หมายถึงการมีแรงบันดาลใจที่จะทำให้เกิดความพยายามในการก้าวสู่เป้าหมายอย่างไม่ท้อถอย มีความตั้งใจที่จะทำให้ดีที่สุดที่สุดในสิ่งที่รับผิดชอบ เมื่อมีปัญหาที่ไม่ท้อแท้หมดกำลังใจ รู้จัดมองโลกในแง่ดีและพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไขจนถึงที่สุด

เทคนิคการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในสถานศึกษา

1. ประชาธิปไตยในการเรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างเป็นประชาธิปไตยมีความอิสระที่แสดงความคิดเห็น มีความเคารพในกันและกัน ครูรับฟังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นว่าความรู้สึกของตนเองเป็นที่รับฟัง ไม่ใช่ที่ไม่มีคามหมายหรือไร้คนสนใจ
2. เรียนรู้เรื่องอารมณ์ หน้าที่ของครูอาจารย์ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์คือการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความรู้สึก อารมณ์ของตน มีการแสดงออกที่เหมาะสมกับบุคคลและสถานที่ มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น
3. เริ่มต้นให้ดี เริ่มที่ครู การเริ่มต้นที่ดีที่สุดคือการที่ครูอาจารย์ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้เรียน โดยการทำในสิ่งที่ตนเองพำร่าสอน เช่น เรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก บุคลิกลักษณะของตนเอง ระมัดระวังคำพูดและการแสดงอารมณ์ให้เหมาะสมอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ตนเองเป็นรู้จักและเข้าใจในความรู้สึกของตนเอง สามารถควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาในจุดด้อยของตนเองให้ดีขึ้น สำหรับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในสถานศึกษานั้นจะต้องสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นประชาธิปไตย ครูอาจารย์ต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้เรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (อ้างอิงใน ดวงใจ ผัดวง, 2541) แนะนำว่าการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อาจจะทำได้โดยพิจารณาคะแนนผลการสอบของนักเรียนจากแบบทดสอบฉบับต่างๆรวมทั้งผลการสอบรายวิชา คะแนนเฉลี่ย (Grade Point Average หรือ G.P.A) ของนักเรียน และแบ่งระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้ คะแนนเฉลี่ยต่ำ หมายถึง ได้เกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 คะแนนเฉลี่ยปานกลาง หมายถึง ได้เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.00–2.50 คะแนนเฉลี่ยสูง หมายถึง ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนของนักเรียน

สิริสุมาลย์ ชนะมา (2548) ได้สรุปว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ของบุคคลอันเกิดจากเรียนการสอน ความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายามในการเรียน ซึ่งประเมินได้จากคะแนนหรือผลงานที่ได้รับมอบหมายหรือจากทั้งสองอย่างและผลของการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (ประจิม เมืองแก้ว, 2536)

1. ความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นด้วยการที่บุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ว่าตนจะต้องรับผิดชอบสังคม ครอบครัว ภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม ทั้งนี้ เพราะว่าการที่บุคคลมีความรับผิดชอบ ย่อมจะช่วยให้การทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานต่าง ๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป้าหมายของการศึกษาต้องการให้นักเรียนมีการพัฒนาค่านิยมทางศีลธรรมและจิตใจ เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบซึ่งมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ความวิตกกังวล เกิดความขัดแย้ง ระหว่างความต้องการทางสัญชาตญาณกับความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับ ถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่

จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้ามีมากเกินไปจะขัดความสามารถในการเรียนรู้ เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย

3. อัจฉริยะ พัฒนามาจากการที่บุคคล ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนในสังคมที่ใกล้ชิด แล้วค่อยๆ พัฒนาเข้าเป็นความคิดเห็นของตน แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ตลอดเวลา เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลาอัจฉริยะคนจึงมีความสำคัญยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. สภาพของระบบโรงเรียน การอยู่ร่วมกันกับเพื่อนในโรงเรียน วิทยุธรรมชาติ ต้องการคบเพื่อนรุ่นเดียวกัน ความต้องการรวมกลุ่มบุคคลที่มีพัฒนาการ และการปรับตัวคล้ายกันทำให้วัยรุ่นต้องทำตัวให้เข้ากับเพื่อน การยอมรับซึ่งกันและกันทางสังคม จึงเป็นปัญหาอย่างหนึ่งของนักเรียนสถานภาพสังคมมิติของนักเรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. นิสัยและทัศนคติทางการเรียน มีอิทธิพลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ยอมรับวัตถุประสงค์และคุณค่าของการศึกษาแล้ว ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจ กำลังใจอันที่จะมีความขยันเอาใจใส่ มานะพยายามตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน ย่อมเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ

6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูงขึ้น เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรักชอบพอเป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรม เพื่อความสำเร็จ ความสนใจยังแสดงถึงความไม่เฉื่อยของความสามารถของนักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีตามไปด้วย

7. กระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้สอน โปรแกรมการเรียนการสอนตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยเฉพาะตัวผู้เรียนเอง เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อผู้เรียน

8. องค์ประกอบเกี่ยวกับที่บ้าน มีความสัมพันธ์ หรือ อิทธิพลต่อชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เล็กลงมา ความสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมมีอิทธิพลมาจากที่บ้านทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองตลอดจนสภาพแวดล้อมที่บ้านเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

Klausmier (อ้างอิงจาก รัตติกาล จันตาดี, 2541) ได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 6 ประการคือ

1. คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความพร้อมทางด้านสมอง และความพร้อมทางด้านสติปัญญาความพร้อมทางด้านร่างกาย และความสามารถทางด้านทักษะร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ ได้แก่ ความสนใจ แรงจูงใจ เจตคติ และค่านิยม สุขภาพ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ และเพศ เป็นต้น

4. 2. คุณลักษณะของผู้สอน ได้แก่ สติปัญญา ความรู้ในวิชาที่สอน การพัฒนาความรู้ทักษะร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ สุขภาพความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ เพศ เป็นต้น

2. พฤติกรรมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการเรียนการสอนทั้งหลาย กล่าวคือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความคิด วิธีการที่ครูนำมาสอน ทักษะทางร่างกาย การกระทำทางจิตใจและความรู้สึก เป็นต้น

3. คุณลักษณะของกลุ่ม ได้แก่ โครงสร้าง เจตคติ ความสามัคคี และการเป็นผู้นำ

4. คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว ได้แก่ การตอบสนองเครื่องมือและอุปกรณ์

5. แรงผลักดันภายนอก ได้แก่ บ้าน สิ่งแวดล้อม อิทธิพลทางศิลปวัฒนธรรม

Harvighurst (อ้างอิงจาก ภัทรา โหม่ม่าง, 2543) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับปัจจัย ทั้งทางด้านสติปัญญาของผู้เรียน และด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะพบว่า ความแตกต่างของความสำเร็จของบุคคลที่มีระดับสติปัญญาเท่ากัน ส่วนใหญ่จะเกิดจากปัจจัยที่ใช้สติปัญญา การที่นักเรียนจะเรียนได้ดีเพียงใดนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางเชาว์ปัญญาแต่เพียงอย่างเดียว ปัจจัยอื่นก็อาจมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ เช่น วุฒิภาวะ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียน เพื่อนสนิท ปัญหาส่วนตัว สภาพทางบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เด็กเก่งหรือเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เกิดจากสิ่งต่อไปนี้

1. สิ่งแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน รั้าให้เด็กอยากเรียนและสนุกสนานต่อการเรียน

2. พ่อ แม่ และบุคคลที่สำคัญต่อเด็กเป็นผู้สนใจ และมีความเอาใจใส่ต่อการศึกษาลูกเรียนจนเด็กถือเป็นตัวอย่างและเลียนแบบโดยไม่รู้ตัว

3. การฝึกของครอบครัวตั้งแต่เริ่มต้น จะทำให้เด็กมีความต้องการที่จะได้รับความประสบความสำเร็จในการเรียนและอื่น ๆ

Bloom (อ้างอิงจาก สิริสุมาลย์ ชนะมา, 2548) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Cognitive Entry Behaviors) หมายถึง ความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนที่มีเป็นพื้นฐานมาก่อน

2. คุณลักษณะทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) ประสิทธิภาพการเรียน การสอนที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมจากผู้สอน

สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ตัวผู้เรียน ครูผู้สอน การจัด กระบวนการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นิสัยและทัศนคติทางการเรียนของผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี ดังนี้

ผลการวิจัย เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่าง ความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนเมโทรเทคโนโลยี เชียงใหม่” พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา มีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เท่ากับ $-.213$ ส่วนปัจจัยด้านควบคุมตนเอง ด้านเห็นใจผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านมีแรงจูงใจ ด้านสัมพันธภาพ ด้านภูมิใจตนเอง ด้านพอใจชีวิตและด้านสุขสงบทางใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เท่ากับ $-.213$ ส่วนปัจจัยด้านดีและด้านสุขไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เท่ากับ $-.213$ (อัมเรศ เนตาสีทธิ, 2545)

ผลการวิจัย เรื่อง “ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านท่ามะแกง อำเภอแม่ฮาด จังหวัดเชียงใหม่” จากกลุ่มตัวอย่าง 75 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ มีพฤติกรรมการเรียนดีโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เท่ากับ $.55$ ที่ระดับนัยสำคัญ $.01$ และผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนจำแนกตามเพศ ระดับชั้นและเชื้อชาติ ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อรุณทิพย์ คำเครือ, 2545)

การวิจัย เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ความ

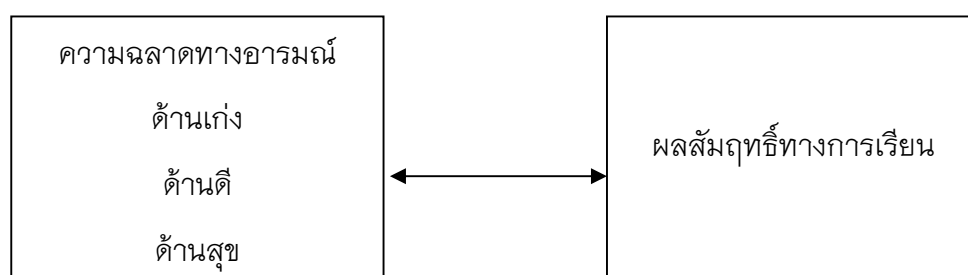
ฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ได้แก่ การควบคุมตนเอง ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ได้แก่ การมีแรงจูงใจ และความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความสัมพันธ์สหพันธ์เท่ากับ .220 (สุทธิดา พลธานี, 2546)

การวิจัย เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 โรงเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงราย” พบว่า สมมุติฐานของการวิจัยได้รับการยอมรับเพียงบางส่วน กล่าวคือความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและด้านย่อย พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่งและด้านย่อย รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ซึ่งมีความสัมพันธ์สหพันธ์เท่ากับ 0.122 และ 0.142 (พระมหาทิพย์ ชันแก้วและคณะ, 2550)

การวิจัย เรื่อง “ความฉลาดทางอารมณ์ของสามเณรโรงเรียนปริยัติวัดม่อนจำศีล อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง” การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของสามเณรที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน พบว่าสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (พระโพธิ์อาจ อุตฺตฺนฺโตและคณะ, 2551)

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา” ผู้วิจัยได้เสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา วิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 490 คน แยกเป็นชายจำนวน 225 คน นักเรียนหญิง 265 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ขนาดอย่างน้อยที่สุด 217 คน จากฐานประชากร 490 คน กลุ่มตัวอย่างได้เทียบจากตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างที่มีความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของ Darwin Hendl (อ้างอิงใน อุเทน ปัญโญ, 2548)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายจำนวน 108 คน นักเรียนหญิงจำนวน 109 คน หลังจากนั้นได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีจับสลาก จากกลุ่มประชากรนักเรียนชายและนักเรียนหญิงจนครบจำนวนที่ต้องการ

ตัวแปรที่ทำการวิจัย

1. ความฉลาดทางอารมณ์
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียนจำนวน 3 ข้อ ถามเกี่ยวกับ เพศ, อายุ และเกรดเฉลี่ย

ตอนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต (กรมสุขภาพจิต, 2543) มีจำนวนทั้งหมด 52 ข้อ มีคำตอบ สำหรับข้อความ แต่ละประโยค คือ ตอบไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริงและจริงมาก โดยใช้เกณฑ์ประเมิน

ความฉลาดทางอารมณ์ช่วงอายุ 12-17 ปีแบ่งเป็นองค์ประกอบใหญ่ 3 ด้าน คือ ดี เก่ง และสุข
ด้านย่อย 9 ด้าน มีดังต่อไปนี้

1. ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการตนเอง รู้จัก
เห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วยความสามารถต่อไปนี้

1.1 ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง (จำนวน 6 ข้อ)

1.1.1 รู้อารมณ์และความต้องการของตนเอง

1.1.2 ควบคุมอารมณ์และความต้องการได้

1.1.3 แสดงออกอย่างเหมาะสม

1.2 เห็นใจผู้อื่น (จำนวน 6 ข้อ)

1.2.1 ใส่ใจผู้อื่น

1.2.2 เข้าใจและยอมรับผู้อื่น

1.2.3 แสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม

1.3 ความรับผิดชอบ (จำนวน 6 ข้อ)

1.3.1 รู้จักให้/รู้จักรับ

1.3.2 รับผิดชอบ/ให้อภัย

1.3.3 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2. เก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา
และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ดีกับผู้อื่น ประกอบด้วยความสามารถ ดังต่อไปนี้

2.1 รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง (จำนวน 6 ข้อ)

2.1.1 รู้ศักยภาพของตนเอง

2.1.2 สร้างขวัญและกำลังใจให้ตนเองได้

2.1.3 มีความมุ่งมั่นไปสู่เป้าหมาย

2.2 การตัดสินใจและแก้ปัญหา (จำนวน 6 ข้อ)

2.2.1 รับรู้และเข้าใจปัญหา

2.2.2 มีขั้นตอนในการแก้ปัญหา

2.2.3 มีความยืดหยุ่น

2.3 มีความสัมพันธ์กับผู้อื่น (จำนวน 6 ข้อ)

2.3.1 สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.3.2 กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

2.3.3 แสดงความคิดเห็นขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

3. สุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีสุข ประกอบด้วย

3.1 ความภูมิใจตนเอง (จำนวน 4 ข้อ)

3.1.1 เห็นคุณค่าในตนเอง

3.1.2 เชื่อมั่นในตนเอง

3.2 พึงพอใจในชีวิต (จำนวน 6 ข้อ)

3.2.1 มองโลกในแง่ดี

3.2.2 มีอารมณ์ขัน

3.2.3 พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่

3.3 มีความสงบทางใจ (จำนวน 6 ข้อ)

3.3.1 มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความสุข

3.3.2 รู้จักผ่อนคลาย

3.3.3 มีความสงบทางจิตใจ

เกณฑ์การให้คะแนนความฉลาดทางอารมณ์

เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ในการให้คะแนนดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1

1	4	6	7	10	12	14	15	17	20	22	23	25	28
31	32	34	36	38	39	41	42	43	44	46	48	49	50

แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง ให้ 1 คะแนน

ตอบจริงบ้างบางครั้ง ให้ 2 คะแนน

ตอบค่อนข้างจริง ให้ 3 คะแนน

ตอบจริงมาก ให้ 4 คะแนน

กลุ่มที่ 2

2	4	5	8	9	11	13	16	18	19	21	24
26	27	29	30	33	35	37	40	45	47	51	52

แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตอบไม่จริง ให้ 4 คะแนน

ตอบจริงบ้างบางครั้ง ให้ 3 คะแนน

ตอบค่อนข้างจริง ให้ 2 คะแนน

ตอบจริงมาก ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายจากการวิเคราะห์

1. เกณฑ์การให้คะแนนแยกตามด้านย่อย 9 ด้าน จากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต (กรมสุขภาพจิต, 2546) ประกอบไปด้วย

ด้านควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 14	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ
ช่วงคะแนน 14-18	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ
ช่วงคะแนนสูงกว่า 18	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านเห็นใจผู้อื่น

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 16	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ
ช่วงคะแนน 16-20	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ
ช่วงคะแนนสูงกว่า 20	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านความรับผิดชอบ

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 16	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ
ช่วงคะแนน 16-22	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ
ช่วงคะแนนสูงกว่า 22	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านรู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 14	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ
ช่วงคะแนน 14-20	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ
ช่วงคะแนนสูงกว่า 20	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 13	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ
ช่วงคะแนน 13-19	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ
ช่วงคะแนนสูงกว่า 19	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 14	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ
ช่วงคะแนน 14-20	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ
ช่วงคะแนนสูงกว่า 20	= ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านความภูมิใจตนเอง

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 9 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ช่วงคะแนน 9-13 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ช่วงคะแนนสูงกว่า 13 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านพึงพอใจชีวิต

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 16 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ช่วงคะแนน 16-22 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ช่วงคะแนนสูงกว่า 22 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านมีความสงบทางใจ

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 15 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ช่วงคะแนน 15-21 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ช่วงคะแนนสูงกว่า 21 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

2. เกณฑ์การให้คะแนน แยกตามองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน จากประเมินความสามารถทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วย ด้านดี เก่ง และสุข

เกณฑ์การให้คะแนนรวมของความฉลาดทางอารมณ์ พิจารณาเป็นรายด้าน มีดังนี้

ด้านดี

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 48 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ช่วงคะแนน 48-58 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ช่วงคะแนนสูงกว่า 58 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านเก่ง

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 45 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ช่วงคะแนน 45-57 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ช่วงคะแนนสูงกว่า 57 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ด้านสุข

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 40 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ช่วงคะแนน 40-55 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ช่วงคะแนนสูงกว่า 55 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

3. เกณฑ์การให้คะแนนรวมของความฉลาดทางอารมณ์ รวมทุกด้าน มีดังนี้

ช่วงคะแนนต่ำกว่า 140 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าปกติ

ช่วงคะแนน 140-170 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ

ช่วงคะแนนสูงกว่า 170 = ความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าปกติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการสอบปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชิงคำ จังหวัดพะเยา เป็นผู้กรอกข้อมูลลงในแบบสอบถามตอนที่ 1 เมื่อได้ข้อมูลแล้วแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ตามค่าระดับชั้นเฉลี่ยดังนี้

ค่าระดับชั้นเฉลี่ย 0.00–2.49 = มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ

ค่าระดับชั้นเฉลี่ย 2.50–3.49 = มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง

ค่าระดับชั้นเฉลี่ย 3.50–4.00 = มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษาคือต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยพะเยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา เพื่อขออนุญาตดำเนินการจัดการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย จากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

2. ผู้วิจัยได้ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ และวิธีการตอบแบบสอบถาม ให้ครูประจำชั้นและนักเรียนได้ทราบ หลังจากนั้นผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามในชั้นเรียนใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ตรวจสอบแบบสอบถามโดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กำหนดจากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิธีการสถิติที่ใช้ มีดังนี้

1. สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้ในการสรุปลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ และอายุ ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อแสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ ความฉลาดทางอารมณ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมุติฐานของการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา” ได้เสนอเป็น 4 ตอนดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- ตอนที่ 3 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
- ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	108	49.80
หญิง	109	50.20
รวม	217	100.00

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนเป็นเพศชาย จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 49.80 และเป็นเพศหญิง มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 50.20

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	จำนวน	ร้อยละ
13	35	16.10
14	182	83.90
รวม	217	100.00

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 14 ปี จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 83.90 และมีอายุ 13 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10

ตอนที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตาราง 3 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	จำนวน(คน)	ร้อยละ	$\frac{S.D.}{\bar{X}}$	S.D.
ระดับต่ำ (0.00 – 2.49)	96	44.24	1.94	0.43
ระดับปานกลาง (2.50 – 3.49)	74	34.10	2.94	0.29
ระดับสูง (3.50 – 4.00)	47	21.66	3.69	0.13
รวม	217	100.00	2.66	0.77

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 44.24 มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}=1.94$, S.D.=0.43) รองลงมา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}=2.94$, S.D.=0.29) และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 21.66 มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($\bar{X}=3.69$, S.D.=0.13) โดยรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=2.66$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ (S.D.=0.77)

ตอนที่ 3 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 217 คน

ความฉลาดทางอารมณ์	จำนวน (S.D.)	S.D.	แปลผล
ด้านดี			
1. ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง	18.01	2.66	สูงกว่าปกติ
2. เห็นใจผู้อื่น	18.16	2.52	ปกติ
3. ความรับผิดชอบ	19.62	2.81	ปกติ
องค์ประกอบด้านดีโดยรวม	55.79	6.57	ปกติ

ตาราง 4 (ต่อ)

ความฉลาดทางอารมณ์	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านเก่ง			
1. รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง	17.82	2.63	ปกติ
2. การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	17.01	2.55	ปกติ
3. มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	16.89	2.65	ปกติ
องค์ประกอบด้านเก่งโดยรวม	51.72	6.46	ปกติ
ด้านสุข			
1. ความภูมิใจในตนเอง	11.25	2.01	ปกติ
2. พึงพอใจในชีวิต	19.27	3.26	ปกติ
3. มีความสงบทางใจ	18.44	3.07	ปกติ
องค์ประกอบด้านสุขด้วยโดยรวม	48.96	6.95	ปกติ
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	156.47	17.86	ปกติ

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ มีค่าเฉลี่ย 156.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.86 แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านดีอยู่ในเกณฑ์ปกติ มีค่าเฉลี่ย 55.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.57 และพบว่าองค์ประกอบย่อยของด้านดี มี 1 ด้านที่สูงกว่าเกณฑ์ปกติ คือ ด้านควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.66 ส่วนด้านเก่ง และด้านสุขอยู่ในเกณฑ์ปกติ และองค์ประกอบย่อยของทั้งสองด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติเช่นเดียวกัน

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{x} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชาย จำนวน 108 คน

ความฉลาดทางอารมณ์	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	S.D.	แปลผล
ด้านดี			
1. ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง	17.52	2.66	ปกติ
2. เห็นใจผู้อื่น	17.56	2.67	ปกติ
3. ความรับผิดชอบ	18.76	3.04	ปกติ
องค์ประกอบด้านดีโดยรวม	53.84	6.98	ปกติ

ตาราง 5 (ต่อ)

ความฉลาดทางอารมณ์	\bar{x}	S.D.	แปลผล
ด้านเก่ง			
1. รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง	17.44	2.63	ปกติ
2. การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	16.80	2.45	ปกติ
3. มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	16.39	2.51	ปกติ
องค์ประกอบด้านเก่งโดยรวม	50.63	6.30	ปกติ
ด้านสุข			
1. ความภูมิใจในตนเอง	10.83	1.96	ปกติ
2. พึงพอใจในชีวิต	18.16	3.56	ปกติ
3. มีความสงบทางใจ	17.98	2.95	ปกติ
องค์ประกอบด้านสุขด้วยโดยรวม	47.97	6.90	ปกติ
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	151.44	18.23	ปกติ

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่านักเรียนชายมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ มีค่าเฉลี่ย 151.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 18.23 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขอยู่ในเกณฑ์ปกติ และองค์ประกอบย่อยของทั้งสามด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติเช่นเดียวกัน

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย \bar{x} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนหญิง จำนวน 109 คน

ความฉลาดทางอารมณ์	\bar{x} (S.E.)	S.D.	แปลผล
ด้านดี			
1. ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง	18.50	2.59	สูงกว่าปกติ
2. เห็นใจผู้อื่น	18.74	2.23	ปกติ
3. ความรับผิดชอบ	20.48	2.28	ปกติ
องค์ประกอบด้านดีโดยรวม	57.72	5.53	ปกติ

ตาราง 6 (ต่อ)

ความฉลาดทางอารมณ์	<u> </u>	S.D.	แปลผล
ด้านเก่ง			
1. รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง	18.19	2.59	ปกติ
2. การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	17.23	2.65	ปกติ
3. มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	17.39	2.70	ปกติ
องค์ประกอบด้านเก่งโดยรวม	52.81	6.47	ปกติ
ด้านสุข			
1. ความภูมิใจในตนเอง	11.67	1.98	ปกติ
2. พึงพอใจในชีวิต	20.37	2.52	ปกติ
3. มีความสงบทางใจ	18.90	3.12	ปกติ
องค์ประกอบด้านสุขด้วยโดยรวม	50.94	6.45	ปกติ
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	161.44	16.07	ปกติ

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ มีค่าเฉลี่ย 161.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 16.07 แต่ถ้าพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านดีอยู่ในเกณฑ์ปกติ มีค่าเฉลี่ย 57.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.53 และพบว่าองค์ประกอบย่อยของด้านดี มี 1 ด้านที่สูงกว่าเกณฑ์ปกติ คือ ด้านควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.59 ส่วนด้านเก่งและด้านสุขอยู่ในเกณฑ์ปกติ และองค์ประกอบย่อยของทั้งสองด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมุติฐานของการวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย: ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

ตาราง 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 217 คน

	ความฉลาดทางอารมณ์		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	
ด้านดี					
1. ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง	18.01	2.66	2.66	0.77	.433*
2. เห็นใจผู้อื่น	18.16	2.52	2.66	0.77	.340*
3. ความรับผิดชอบ	19.62	2.81	2.66	0.77	.425*
องค์ประกอบด้านดีโดยรวม	55.79	6.57	2.66	0.77	.487*
ด้านเก่ง					
1. รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง	17.82	2.63	2.66	0.77	.375*
2. การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	17.01	2.55	2.66	0.77	.378*
3. มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	16.89	2.65	2.66	0.77	.231
องค์ประกอบด้านเก่งโดยรวม	51.72	6.46	2.66	0.77	.396*
ด้านสุข					
1. ความภูมิใจในตนเอง	11.25	2.01	2.66	0.77	.255*
2. พึงพอใจในชีวิต	19.27	3.26	2.66	0.77	.358*
3. มีความสงบทางใจ	18.44	3.07	2.66	0.77	.405*
องค์ประกอบด้านสุขโดยรวม	48.96	6.95	2.66	0.77	.421*
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	156.57	17.86	2.66	0.77	.486*

หมายเหตุ: * $p \leq .01$

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า สมมุติฐานของการวิจัยได้รับการยอมรับทั้งความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและทุกด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .486 ในรายด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .487, .396 และ .421 ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชาย จำนวน 108 คน

	ความฉลาดทางอารมณ์		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	
ด้านดี					
1. ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง	17.52	2.66	2.54	0.85	.536*
2. เห็นใจผู้อื่น	17.56	2.67	2.54	0.85	.478*
3. ความรับผิดชอบ	18.76	3.04	2.54	0.85	.458*
องค์ประกอบด้านดีโดยรวม	53.84	6.89	2.54	0.85	.586*
ด้านเก่ง					
1. รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง	17.44	2.63	2.54	0.85	.466*
2. การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	16.80	2.45	2.54	0.85	.401*
3. มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	16.39	2.51	2.54	0.85	.304*
องค์ประกอบด้านเก่งโดยรวม	50.63	6.30	2.54	0.85	.472*
ด้านสุข					
1. ความภูมิใจในตนเอง	10.83	1.96	2.54	0.85	.271*
2. พึงพอใจในชีวิต	18.16	3.56	2.54	0.85	.422*
3. มีความสงบทางใจ	17.98	2.95	2.54	0.85	.507*
องค์ประกอบด้านสุขโดยรวม	47.97	6.90	2.54	0.85	.523*
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	151.44	18.23	2.54	0.85	.585*

หมายเหตุ: * $p \leq .01$

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มนักเรียนชาย สมมุติฐานของการวิจัยได้รับการยอมรับ ทั้งความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและทุกด้าน กล่าวคือ ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .585 ในรายด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .586, .472 และ .523 ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหญิง จำนวน 109 คน

	ความฉลาดทางอารมณ์		ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	
ด้านดี					
1. ควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง	18.50	2.59	2.78	0.68	.268*
2. เห็นใจผู้อื่น	18.74	2.23	2.78	0.68	.072
3. ความรับผิดชอบ	20.48	2.28	2.78	0.68	.305*
องค์ประกอบด้านดีโดยรวม	57.72	5.53	2.78	0.68	.281*
ด้านเก่ง					
1. รู้จักและมีแรงจูงใจในตนเอง	18.19	2.59	2.78	0.68	.230
2. การตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	17.23	2.65	2.78	0.68	.343*
3. มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น	17.39	2.70	2.78	0.68	.099
องค์ประกอบด้านเก่งโดยรวม	52.81	6.47	2.78	0.68	.273*
ด้านสุข					
1. ความภูมิใจในตนเอง	11.67	1.98	2.78	0.68	.181
2. พึงพอใจในชีวิต	20.37	2.52	2.78	0.68	.127
3. มีความสงบทางใจ	18.90	3.12	2.78	0.68	.263*
องค์ประกอบด้านสุขโดยรวม	50.94	6.45	2.78	0.68	.232
ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม	161.44	16.07	2.78	0.68	.300*

หมายเหตุ: * $p \leq .01$

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มนักเรียนหญิง สมมุติฐานของการวิจัยได้รับการยอมรับทั้งความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและบางด้าน กล่าวคือ ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .300 ในรายด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .281 .273 แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้านย่อยพบว่า ในด้านสุขโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านสุขด้านย่อยความภูมิใจในตนเองและพึงพอใจในชีวิต ด้านดี

ด้านย่อยเห็นใจผู้อื่น ด้านเก่งด้านย่อยรู้จักตัวเองและมีแรงจูงใจในตนเอง ด้านย่อยมีสัมพันธภาพ
กับผู้อื่น ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

บทสรุป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

สมมุติฐานของการวิจัย

ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 217 คน จากจำนวนประชากรนักเรียนทั้งหมด 490 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน และ 2) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิธีการทางสถิติที่ใช้ประกอบด้วย การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย \bar{X} และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมุติฐานของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าสมมุติฐานของการวิจัยได้รับการยอมรับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและทุกด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .486 ในรายด้าน คือ ด้านดี

ด้านเก่งและด้านสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .487, .396 และ .421 ตามลำดับ

ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย พบว่าสมมติฐานของการวิจัยได้รับการยอมรับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและทุกด้าน กล่าวคือ ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .585 ในรายด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .586, .472 และ .523 ตามลำดับ

ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิง พบว่า สมมติฐานของการวิจัยได้รับการยอมรับทั้งความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและบางด้าน กล่าวคือ ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .300 ในรายด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .281 .273 ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาโดยรวมและรายด้านย่อยพบว่า ในด้านสุขโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และด้านสุขด้านย่อยความภูมิใจในตนเองและพึงพอใจในชีวิต ด้านดีด้านย่อยเห็นใจผู้อื่น ด้านเก่งด้านย่อยรู้จักตัวเองและมีแรงจูงใจในตนเอง ด้านย่อยมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาเพิ่มเติม พบดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา พบว่า จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำจำนวน 96 คน ซึ่งต่ำกว่า 2.00 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูงจำนวน 121 คน ซึ่งคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป โดยภาพรวมนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.66

2. ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา พบว่า จากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 217 คน ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ พิจารณารายด้านพบว่าองค์ประกอบย่อย ของด้านดี สูงกว่าเกณฑ์ปกติ 1 ด้านคือ ด้านควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ส่วนด้านเก่ง และด้านสุขอยู่ในเกณฑ์ปกติ และองค์ประกอบย่อยของทั้งสองด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติ

เมื่อวิเคราะห์โดยแยกเพศ พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ และองค์ประกอบย่อยของทั้งสามด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติ

ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์ประกอบย่อยของด้านดี สูงกว่าเกณฑ์ปกติ คือ ด้านควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง ส่วนด้านเก่งและด้านสุขอยู่ในเกณฑ์ปกติ และองค์ประกอบย่อยของทั้งสองด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สมมุติฐานของการวิจัย

ความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .486 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กนักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีมีแนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ดังนั้นการมุ่งเน้นในการเรียนการสอนด้านวิชาการอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะส่งผลให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น แต่การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนนั้นจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติ ปัญญาอย่างเดียว แต่ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความรับผิดชอบ ความวิตกกังวล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ประจิม เมืองแก้ว, 2536) ความเข้าใจตนเอง (รัตติกาล จันตาดี, 2541) ปัจจัยดังกล่าวนี้ล้วนเป็นปัจจัยประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ทั้งสิ้น

ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อนุโณทัย คำเครือ (2545) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านท่ามะแกง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปกติ ความสัมพันธ์ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .55 ที่ระดับนัยสำคัญ .01

และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตา พลขำนิ (2546) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวมวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์เท่ากับ .220

2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิง

ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย ผลการศึกษาพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนหญิง ผลการศึกษาพบว่าความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ในด้านดี องค์ประกอบย่อยอื่นที่ผู้เรียน ด้านเก่ง องค์ประกอบย่อยมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น และด้านสุข องค์ประกอบย่อยความภูมิใจในตนเองและพึงพอใจในชีวิต ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาที่พบในกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในภาพรวมแล้ว ซึ่งให้เห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้นปัจจัยในด้านเพศไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 217 คน ที่ได้เกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไปซึ่งแสดงถึงคะแนนเฉลี่ยสูงมีจำนวน 121 คน คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 ซึ่งแสดงถึงคะแนนเฉลี่ยต่ำ มีจำนวน 96 คน จากข้อมูลดังกล่าวทำให้สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์มีผลต่อความสามารถในการเรียนรู้ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ซึ่งนอกจากด้านการเรียนแล้วความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ยังเป็นผลมาจากความฉลาดทางอารมณ์ถึงร้อยละ 80 ส่วนอีกแค่ร้อยละ 20 เป็นผลมาจากความฉลาดทางเชาว์ปัญญา (พัชรินทร์ ไชยวงศ์, 2545) ความฉลาดทางอารมณ์นั้นไม่เพียงแต่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตประจำวันของบุคคลเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินชีวิต เนื่องจากการอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่นต้องรู้จักการควบคุมตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น จึงสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

ในด้านนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำ อาจมีปัจจัยสาเหตุอื่นๆที่เกี่ยวข้องเช่น Klausmier (อ้างอิงจาก รัตติกาล จันตาดี, 2541) ได้เสนอปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนไว้ 6 ประการ คือ (1) คุณลักษณะของผู้เรียน (2) คุณลักษณะของผู้สอน (3) พฤติกรรมระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน (4) คุณลักษณะของกลุ่ม (5) คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว (6) แรงผลักดันภายนอก และ Bloom (อ้างอิงใน สิริสุมาภัย ชนะมา, 2548) ได้นำเสนอสิ่งที่มีอิทธิต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แก่ พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (Cognitive Entry Behaviors) ซึ่งหมายถึงความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนที่มีเป็นพื้นฐานมาก่อน และคุณลักษณะทางจิตใจ (Affective Entry Characteristics) ซึ่งหมายถึงประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมจากผู้สอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ โดยการสร้างเครือข่ายหรือประสานงานกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวงการศึกษาเห็นความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ต่อไป

2. ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำทางสถานศึกษาควรถาหาสาเหตุให้ได้ว่า มีสาเหตุปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เช่น อาจการวิจัยในชั้นเรียน จัดหาสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการเรียนการสอน มีการปรับการเรียนของนักเรียนและเปลี่ยนวิธีการสอนของครูผู้สอน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกระดับชั้นของสถานศึกษาแต่ละแห่งในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อดูผลการศึกษาในภาพรวมของสถานศึกษา เพื่อจัดทำโครงการมีการส่งเสริมและพัฒนาด้านความฉลาดทางอารมณ์ให้แก่ นักเรียนต่อไป

2. ควรมีการศึกษสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนต่ำ ทุกโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถแก้ไขและพัฒนายกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้มาตรฐานกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2543). **อีคิว: ความฉลาดทางอารมณ์.** (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). **คู่มือความฉลาดทางอารมณ์. (ฉบับปรับปรุง)** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กองสุขภาพจิตสังคม กรมสุขภาพจิต นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชนิกา ตูจินดา. (2541). **คู่มือเลี้ยงลูก.** กรุงเทพฯ: แปนพับลิชชิง.
- ดวงใจ ผัดวง. (2541). **ปัจจัยภายในโรงเรียนที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเสรีจวันชยางค์กุล อำเภอเมืองลำปาง.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). **ความฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา.** วารสารพฤติกรรมศาสตร์ ปีที่ 14.
- ธีระ รุญเจริญ. (2549). **ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคตปปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพฯ: แอลทีเพรส จำกัด.
- นงพะงา ลิ่มสุวรรณ. (2542). **เลี้ยงลูกถูกวิธีชีวิตเป็นสุข.** กรุงเทพฯ: พรินต์ติ้งเพรส.
- ปณิธิ พลนิรันดร์. (2545). **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับความฉลาดทางอารมณ์ของพนักงานออมสินในจังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าแบบอิสระ วท.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ประจิม เมืองแก้ว. (2536). **การศึกษารายกรณีของนักชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำ โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา กิ่งอำเภอทุ่งทราย จังหวัดกำแพงเพชร.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2542). **คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับ EQ.** วารสารพฤติกรรมศาสตร์, ปีที่ 5 (1), 16.
- พระมหาทิพย์ ชันแก้ว, พิมพ์พะกา บั้งเงิน และศุภชัย บุญวงศ์. (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 2 โรงเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดพะเยา.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวรวิทยาเขตพะเยา, พะเยา.

- พระโพธิ์อาจ อุตตทนต์,รามิล ปัทมแก้วและรชชา ต้นชุม. (2551). **ความฉลาดทางอารมณ์ของสามเณรโรงเรียนปริยัติวัดม่อนจำศีล อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวรวิทยาเขตพะเยา, พะเยา.
- พระราชวรมนู (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2545). **คู่มือความฉลาดทางอารมณ์.** กรุงเทพฯ: ศูนย์สารนิเทศและประชาสัมพันธ์ กรมสุขภาพจิต.
- พัชรินทร์ ไชยวงศ์. (2545). **การอบรมเลี้ยงดูกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสันป่าตองวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ภัทรา โหงม่าง. (2543). **ปัจจัยที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนบูรพาประเทืองวิทย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- รัตติกาล จันดาดี. (2541). **ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2542). **เชาว์อารมณ์ (E.Q).** กรุงเทพฯ: ซีระป้องกันวรรณกรรม.
- สุธิดา พลขำนิ. (2546). **ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวิชัย จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สิริสุมาลย์ ชนะมา. (2548). **การพัฒนารูปแบบการเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตวิชาสังคมศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.** ดุษฎีนิพนธ์ กศ.ด., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- อัมเรศ เนตาลีท. (2545). **ความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โรงเรียนเมโทรเทคโนโลยี เชียงใหม่.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อดุลย์ ปัญญา. (2546). **ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตอำเภอเมืองลำปาง.** การค้นคว้าแบบอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- อุเทน ปัญญา. (2548). **ระเบียบวิธีวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.**

อรุณทิพย์ คำเครื่อง. (2545). ความฉลาดทางอารมณ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านท่ามะแกง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่.
การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ภาคผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง : ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม จังหวัดพะเยา

2. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับสถานสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบประเมินเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต
จำนวน 52 ข้อ

ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 217 คน เป็นผู้ตอบคำถาม คำตอบของนักเรียนไม่มีผลกระทบต่อตัวนักเรียนแต่ประการใดแต่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เพื่อหาแนวทางการบริหารเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเชิงคำวิทยาคมต่อไป
ผู้วิจัยขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ครั้งนี้

(นางสาวเยาวเรศ สุวีรัตน์)

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านหน้าข้อความต่อไปนี้

1. เพศ

1. () ชาย

2. () หญิง

2. อายุ ปี

3. คะแนนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

ตอนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต

คำชี้แจง โปรดทำ เครื่องหมาย ✓ ลงในข้อละ 1 ช่อง คำตอบมี 4 คำตอบ

สำหรับข้อความแต่ละประโยคคือ ไม่จริง จริงบางครั้ง ค่อนข้างจริง และจริงมาก
โปรดเลือกช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับตัวท่านมากที่สุด

แบบประเมินนี้เป็นประโยคที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกที่แสดงออก
ในลักษณะต่าง ๆ ขอให้เลือกคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิดหรือไม่ดี
โปรดตอบตามความเป็นจริง และตอบทุกข้อ เพื่อที่จะได้รู้จักตนเองและวางแผนพัฒนาต่อไป

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
1.	เวลาโกรธหรือไม่สบายใจ ฉันรับรู้ได้ ว่าเกิดอะไรขึ้นกับฉัน				
2.	ฉันบอกไม่ได้ว่าอะไรทำให้ฉันรู้สึก โกรธ				
3.	เมื่อถูกขัดใจ ฉันมักรู้สึกหงุดหงิดจน ควบคุมอารมณ์ไม่ได้				

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
4.	ฉันสามารถคอยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่พอใจ				
5.	ฉันมักมีปฏิกิริยาโต้ตอบรุนแรงต่อปัญหาเพียงเล็กน้อย				
6.	เมื่อถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ฉันจะอธิบายเหตุผลจนผู้อื่นยอมรับได้				
7.	ฉันสังเกตได้ เมื่อคนใกล้ชิดมีอารมณ์เปลี่ยนแปลง				
8.	ฉันไม่สนใจกับความทุกข์ของผู้อื่นที่ฉันไม่รู้จัก				
9.	ฉันไม่ยอมรับในสิ่งที่ผู้อื่นทำต่างจากที่ฉันคิด				
10.	ฉันยอมรับได้ว่าผู้อื่นก็อาจมีเหตุผลที่จะไม่พอใจการกระทำของฉัน				
11.	ฉันรู้สึกที่ผู้อื่นชอบเรียกร้องความสนใจมากเกินไป				
12.	แม้จะมีภาระที่ต้องทำ ฉันก็ยินดีรับฟังความทุกข์ของผู้อื่นที่ต้องการความช่วยเหลือ				
13.	เป็นเรื่องธรรมดาที่จะเอาเปรียบผู้อื่นเมื่อมีโอกาส				
14.	ฉันเห็นคุณค่าในน้ำใจที่ผู้อื่นมีต่อฉัน				
15.	เมื่อทำผิดฉันสามารถกล่าวคำ "ขอโทษ" ผู้อื่นได้				
16.	ฉันยอมรับข้อผิดพลาดของผู้อื่นได้ยาก				

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
17.	ถึงแม้จะต้องเสียประโยชน์ส่วนตัวไปบ้าง ฉันก็ยินดีที่จะทำเพื่อส่วนรวม				
18.	ฉันรู้สึกลำบากใจในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อผู้อื่น				
19.	ฉันไม่รู้ว่าฉันเก่งเรื่องอะไร				
20.	แม้จะเป็นงานยาก ฉันก็มั่นใจว่าสามารถทำได้				
21.	เมื่อทำสิ่งใดไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกหมดกำลังใจ				
22.	ฉันรู้สึกมีคุณค่าเมื่อได้ทำสิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มความสามารถ				
23.	เมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคและความผิดหวัง ฉันก็จะไม่ยอมแพ้				
24.	เมื่อเริ่มทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ฉันมักทำต่อไปไม่สำเร็จ				
25.	ฉันพยายามหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาโดยไม่คิดเอาเองตามใจชอบ				
26.	บ่อยครั้งที่ฉันไม่รู้ว่าอะไรทำให้ฉันไม่มีความสุข				
27.	ฉันรู้สึกว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเป็นเรื่องยากสำหรับฉัน				
28.	เมื่อต้องทำอะไรหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ฉันตัดสินใจได้ว่าจะทำอะไรก่อนหลัง				
29.	ฉันลำบากใจเมื่อต้องอยู่กับคนแปลกหน้าหรือคนที่ไม่คุ้นเคย				

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
30.	ฉันทนไม่ได้เมื่อต้องอยู่ในสังคมที่มี กฎระเบียบขัดกับความเคยชินของฉัน				
31.	ฉันทำความรู้จักผู้อื่นได้ง่าย				
32.	ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคนที่คบกันมา นาน				
33.	ฉันไม่กล้าบอกความต้องการของฉัน ให้ผู้อื่นรู้				
34.	ฉันทำในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ทำให้ผู้อื่น เดือดร้อน				
35.	เป็นการยากสำหรับฉันที่จะโต้แย้งกับ ผู้อื่น แม้จะมีเหตุผลเพียงพอ				
36.	เมื่อไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น ฉันสามารถ อธิบายเหตุผลที่เขายอมรับได้				
37.	ฉันรู้สึกด้อยกว่าผู้อื่น				
38.	ฉันทำหน้าที่ได้ดี ไม่ว่าจะอยู่ใน บทบาทใด				
39.	ฉันสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมาย ได้ดีที่สุด				
40.	ฉันไม่มั่นใจในการทำงานที่ ยากลำบาก				
41.	แม้สถานการณ์จะเลวร้าย ฉันก็มี ความหวังว่าจะดีขึ้น				
42.	ทุกปัญหามักมีทางออกเสมอ				
43.	เมื่อมีเรื่องที่ทำให้เครียด ฉันมัก ปรับเปลี่ยนให้เป็นเรื่องผ่อนคลายหรือ สนุกสนานได้				

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	จริง บางครั้ง	ค่อนข้าง จริง	จริงมาก
44.	ฉันสนุกสนานทุกครั้งกับกิจกรรมในวันสุดสัปดาห์และวันหยุดพักผ่อน				
45.	ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ผู้อื่นได้รับสิ่งดี ๆ มากกว่าฉัน				
46.	ฉันพอใจกับสิ่งที่ฉันเป็นอยู่				
47.	ฉันไม่รู้ว่าทำอะไรทำ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่าย				
48.	เมื่อว่างเว้นจากภาระหน้าที่ ฉันจะทำในสิ่งที่ฉันชอบ				
49.	เมื่อรู้สึกไม่สบายใจ ฉันมีวิธีผ่อนคลายอารมณ์ได้				
50.	ฉันสามารถผ่อนคลายตนเองได้ แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากภาระหน้าที่				
51.	ฉันไม่สามารถทำให้เป็นสุขได้จนกว่าจะได้ทุกสิ่งที่ต้องการ				
52.	ฉันมักทุกข์ร้อนกับเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นเสมอ				

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	เยาวเรศ สุรรัตน์
วัน เดือน ปี เกิด	18 พฤศจิกายน 2513
ที่อยู่ปัจจุบัน	4/12 หมู่ 8 ตำบลห้วยวน อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเชียงคำวิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู คศ.2 ชำนาญการ
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2537	ครูโรงเรียนเชียงคำวิทยาคม อำเภอเชียง จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2536	ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ค.บ. (คอมพิวเตอร์ศึกษา) สถาบันราชภัฏเชียงราย
พ.ศ. 2536	ศศ.บ. (การจัดการ) สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

